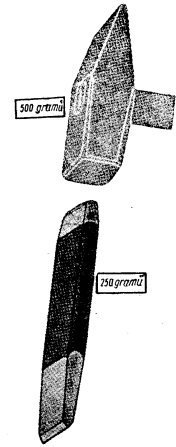
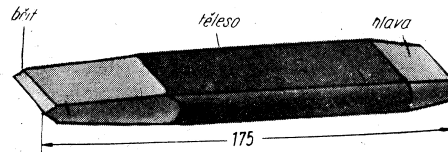
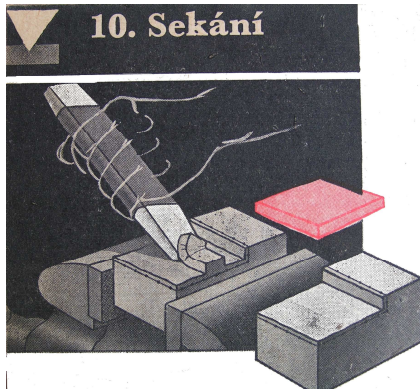

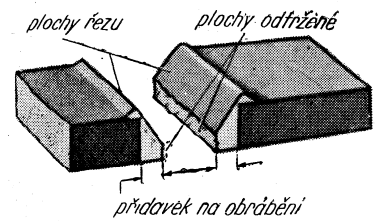
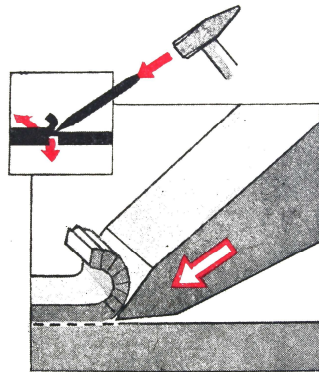
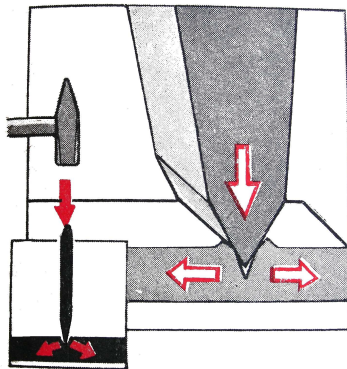
Sekání

Sekání je ruční oddělování materiálu klínovým nástrojem zvaným **sekáč**, na který se tlouče kladivem.

Sekáče, které pro různé druhy prací mají různé tvary, se vyrábějí z houževnaté nástrojové oceli a kalí se u nich břit. Nejčastější typ je plochý sekáč s různými druhy ostří.

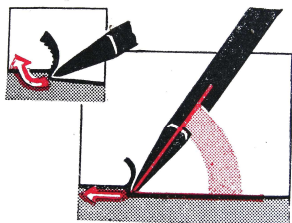

Sekání plochým sekáčem: Malé sekáče se berou do prstů levé ruky, velké do celé ruky. Při úderech kladivem na hlavu sekáče se díváme vždy na břit (nikoli na hlavu), protože jen tak lze nástroj ustavit do správné polohy a správně ho vést.

Utatý konec materiálu

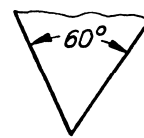
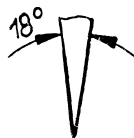
Dělení materiálu: Nejprve se materiál lehkými údery nasekne°plochý sekáč se při tom drží v poněkud **skloněné poloze** a posouvá se tak, aby část břitu byla vedena právě vyseknutým zásekem. Sekáče se zakřiveným ostřím se nemusí stavět šikmo. Po naseknutí se materiál **prosekává** silnými údery kladiva na svisle držný sekáč. Seká se na litinové desce nebo na jiné podložce, použije-li se kovadliny, musí se materiál vhodně podložit měkkou ochrannou podložkou.

Poloha sekáče při tenkých třískách

Vliv úhlu břitu na sekání

úhel břitu malý

úhel břitu velký

Tlustý materiál se ze všech stran do určité hloubky nasekne, načež se oddělí **lomem**. **Kruhové obrysy** se vysekávají **kruhovým sekáčem**.

a) Plochý sekáč s dlouhým přímým ostřím

b) Křížový sekáč

c) plochý sekáč vysekávací s oblým (vypouklým) ostřím

d) prosekávací sekáč (průbojník)

e) drážkovací sekáč

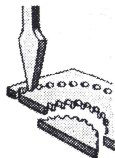
Odsekávání materiálu: Při obrábění odsekáváním je důležité udržovat stále stejně **šikmou polohu** břitu k obrobku, čímž se získává lepší vedení nástroje a větší síla lépe vedeného úderu.. Před

dokončením průběžně ubírané třísky se obrobek musí ve svěráku přepnout a doseknout z druhé strany, aby se konec nevyštípl. Plech se upíná ve svěráku tak, aby příslušná ryska byla v rovině horní hrany čelisti, popř. u širších plechů v rovině horní hrany úhelníkových vložek. f Dělení sekáčem je drahá ruční práce, vyžadující dodatečné obrábění.

Oddělování sekáčem

f) stříhání plechového pásu sekáčem

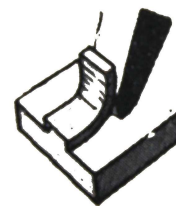
g) vysekávání do oblouku

h) vysekávání zaobleného rohu

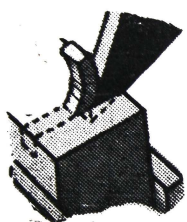

i) vysekávání (probíjení) díry

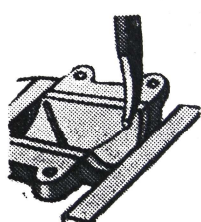

k) sekání rovinné plochy

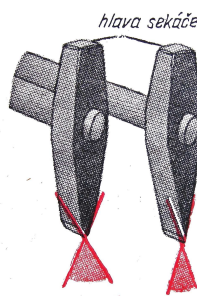
Křížový sekáč se od plochého liší tím, že má ostří kolmé na širokou stranu nástroje. Vysekávají se s ním drážky. Ve spolupráci s plochým sekáčem lze ubírat silné třísky. Nejprve se vysekávají drážky, pak se ostatní materiál vysekne plochým sekáčem. Tento způsob je rychlejší a přesnější než práce pouze plochým sekáčem.

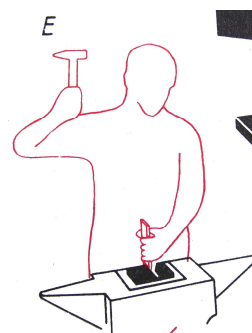
l) vysekávání drážky

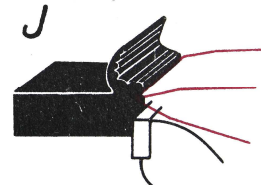
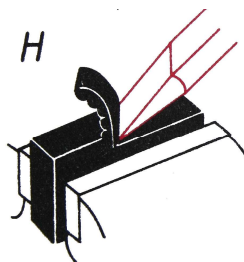
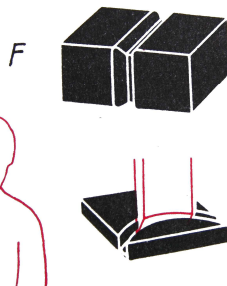
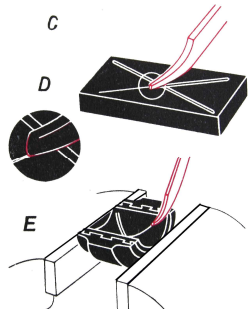
m) vysekávání mazací drážky

60° 20 až 30°

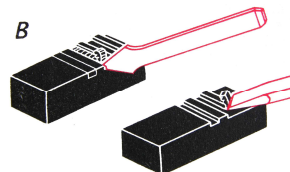
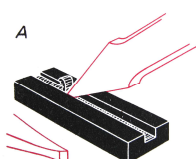
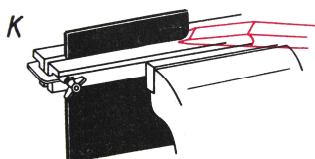

Sekáč na mazací drážky má břit s půlkruhovým průřezem (tvar drážky).

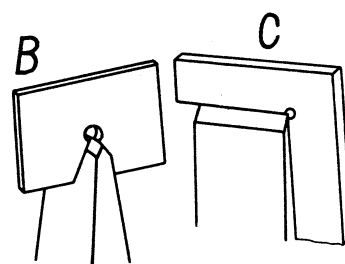
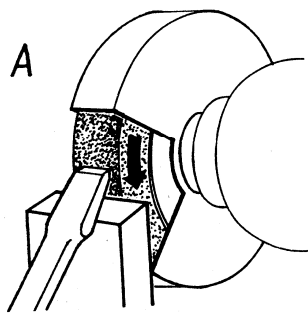
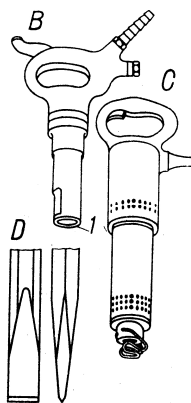
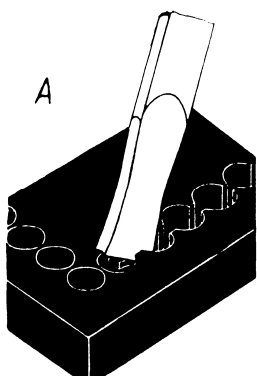

Dělicí sekáč se používá tam, kde k oddělení materiálu použijeme vrtačku a vyvrtáme díry těsně vedle sebe. Potom dělicím sekáčem protne zbytek stěn. 4inná část dělicího sekáče má obdélníkový tvar s hranami zaostřenými vydutým vybroušením čela. Při práci se sekáč drží v šikmé poloze.

Další kategorií jsou mechanizované nástroje na sekání.

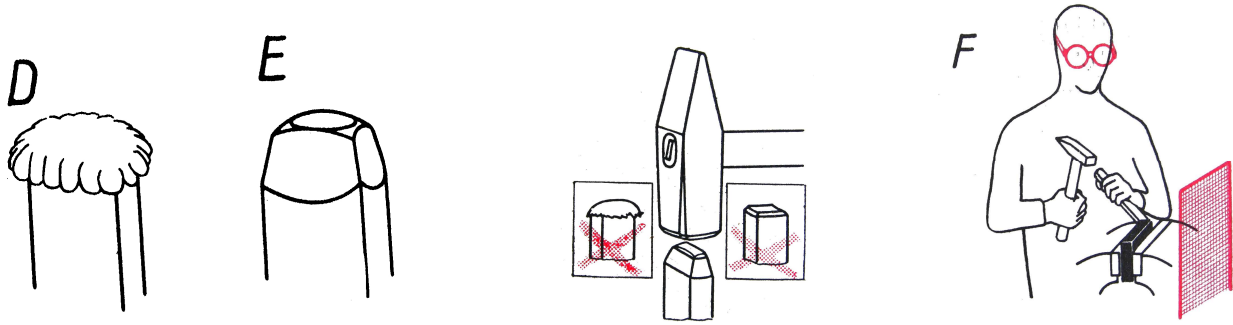

Kladivo má být těžší než sekáč. Sekaná součást musí být uložena nepoddajně a nesmí pružit.

Pokyny pro praxi:

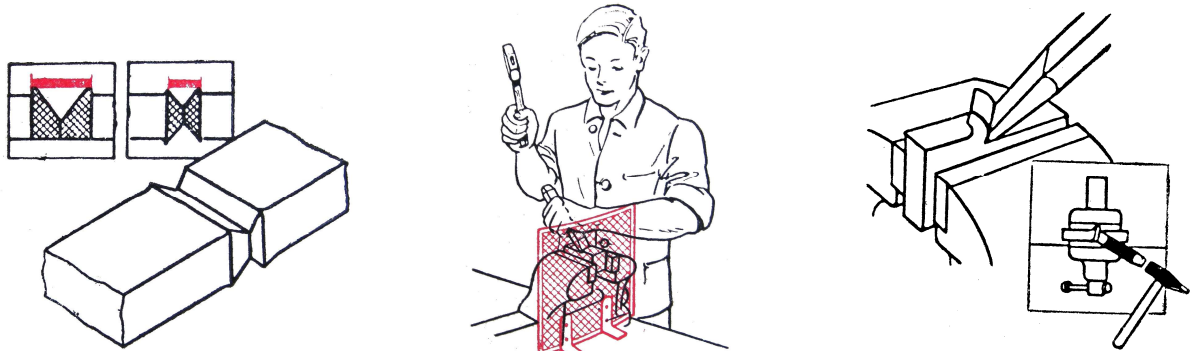
1. Pracujte jen se sekáči s hlavou bez otřepů a vypoukle broušenou! Na vypoukle broušené čelo hlavy dopadá kladivo spolehlivě, i když neudeří přesně ve směru osy sekáče.

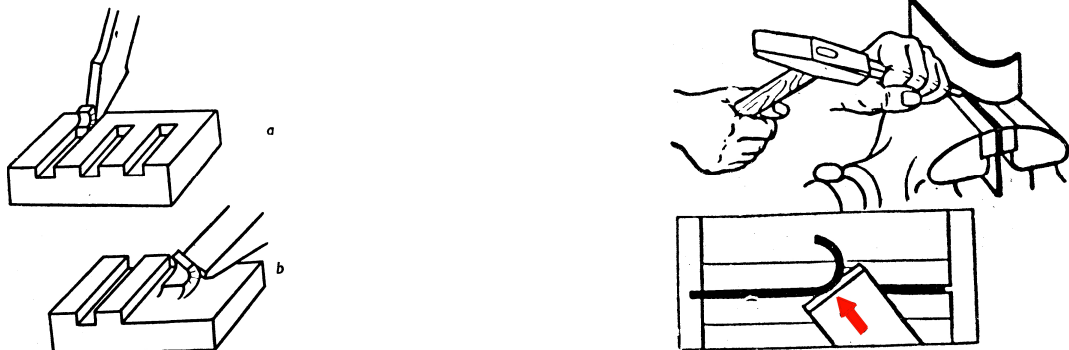
2. Při utínání polotovaru velkého průřezu nasekávejte polotovar ze všech stran!

3. Při sekání litiny si chraňte oči! Litina je křehká a malé třísky odletují všemi směry.

4. Při sekání musí být sekáč nakloněn k polotovaru!

5. Větší plochy se osekávají na několik operací! Nejdříve se vysekají drážky křížovým sekáčem a potom se plochým sekáčem odseknou můstky. V obou případech se neseká až k zadnímu konci plochy, směr sekání se musí měnit. Jinak se zadní hrana polotovaru vylomí.

6. Tenké plechy se odstříhují ve svěráku! Odstříhování ve svěráku je rychlejší než usekávání í na podložce.

Zdroj:

J. Outrata – Technologie ručního zpracování kovů – SNTL 1984

Jiří Borský – Základy zpracování kovů – SNTL 1964